Svatba v Kán? galilejské

P?vod materiálu
Constance Šimonovská
Po?adí v lekci
24

Téma

Ježíš vrátí radost.

?ekáme, že Kristus p?ijde znovu.

Cíl

- D?ti slyší o tom, že Ježíš slaví s lidmi, a že jejich radost, ale i jejich starosti mu nejsou lhostejné, že chce, aby se radovali.
- D?ti si uv?domují: kolem nás a v našem život? je a d?je se spousta zázra?ných v?cí. M?žeme je hledat, i pro n? n?co ud?lat — v ruce je však nemáme. M?žeme o n? prosit a nad nimi žasnout.

Pro u?itele

Biblický text

Jan 2,1–11

Poznámky k p?íb?hu

Reálie:

- *Kána*: asi 12 km od Nazaretu;
- *svatba*: trvá 7 dní, je to ve?ejná oslava, kam m?že kdokoli p?ijít, proto lze jen t?žko ur?it, kolik vína a jídla bude pot?eba;
- *džbány*: 80–120 l, na vodu pro rituální umývání.

Klí?ová slova

U tohoto p?íb?hu je podn?tné ptát se na symbolický význam klí?ových slov:

- *svatba*: slavnost, radost, spojení protiklad? (muž — žena, nebe — zem?), láska;
- *víno*: n?co mimo?ádného, též symbol radosti, hojnosti;
- *voda*: spíš bez chuti, n?co oby?ejného, každodenního, ale nutného k životu;
- *prázdné nádoby*: prázdnota, nuda, vy?erpanost, vyschlý zdroj, smutek, ale i možnost a výzva;
- *plné nádoby*: plnost jako ochutnávka budoucího království. M?žete zde doplnit svoje asociace.

Co se d?je (role)

Dojde víno — symbol radosti, mimo?ádnosti, hojnosti. Z?stanou prázdné nádoby.

Nejde o elementární nouzi, nejde tak?íkajíc o „život a smrt“ jako v jiných p?íb?zích. To, že chybí víno, m?že p?sobit jako „drobné nepohodlí“. Pokud však chápeme chyb?jící víno a prázdné džbány jako „konec radosti“, jako vy?erpanost, prázdnotu, vypadá to vážn?ji.

Marie si problému *všimne* a upozorní na n?j svého syna. I p?es Ježíšovu první odmítavou reakci vytrvává v d ?v??e v n?ho, nevzdává se. Svou vnímavostí a svou d?v?rou m?že být pro nás p?íkladem.

Ježíš *reaguje*, je vlídný k d?v??e a trp?livosti, se kterou ho lidé prosí. Nechá naplnit nádoby vodou a prom?ní vodu ve víno. *Stará se tak o to, aby slavnost neskon?ila, aby nezmizela radost.* Používá k tomu to, co lidé p? inesou — m?že to být n?co oby?ejného — a ud?lá z toho n?co úžasného.

Služebníci d?lají, co Ježíš p?ikáže, co je pot?eba. Splní úkol, naplní džbány vodou.

Správce hostiny *se diví*, žasne nad zázrakem.

U?edníci na základ? zázraku v Ježíše *uv??í*. (Za tím stojí koncepce Janova evangelia, podle které jsou zázraky znamení, která poukazují na to, kým Ježíš je.)

Centrální zv?stí p?íb?hu tedy je, že Ježíš vrátí radost. Z r?zných rolí vyplývá ale i n?kolik *úkol? a možností pro nás*:

- být vnímaví v??i nouzi druhého (Marie);
- v d?ve?e se obrátit k Bohu a prosit o pomoc (Marie);
- naplnit nádobí „oby?ejnou vodu“, tzn. ud?lat to, co je v naší moci — i když je to málo (služebníci);
- vnímat zázraky kolem nás (to, co vyza?uje z našeho každodenního života — dobré spole?enství, láska, radostný a napln?ný život, tajupln? fungující p?íroda…) a žasnout (správce hostiny);
- v??it (u?edníci).

Úskalí

Zázra?né p?íb?hy skrývají pro d?ti (a nejen pro n?) hned n?kolik úskalí:

- zázrak?m lze chybn? rozum?t jako kouzl?m a celému p?íb?hu pak jako pohádce (Ježíš však není žádný „nápojový automat“, žádný kouzelník, který splní každé p?ání);
- pokud se podtrhne symbolický výklad p?íb?hu, m?že to d?tem p?ipadat „málo“ a vést k otázce: „Znamená to, že se p?íb?h ve skute?nosti v?bec nestal?“ (I. Baldermann, str. 72);
- teologická výpov?? zázra?ných p?íb?h?, totiž že Ježíš je o?ekávaný Kristus, není pro d?ti moc zajímavá (I.Baldermann, 72).

Úkolem je proto d?ti „dostat do p?íb?hu“, aby vyúst?ním p?íb?hu byla zv?st, kterou samy pot?ebují.
(I. Baldermann, 73)

V p?ípad? p?íb?hu o svatb? v Kán? lze navazovat na d?tskou zkušenost s radostnými událostmi a zážitky, a (náhlým) koncem radosti. D?vodem pro konec radosti, ve kterém se najdou, nebude pro d?ti to, že „došlo víno“, ale t?eba, že se ztratí oblíbená hra?ka, že kamarád onemocní a nedorazí na oslavu, že kamarádka se odst?huje, že ošklivá hádka zkazí chu? na akci.

Vypráv?ní a rozhovory by m?ly navazovat na takové zkušenosti, nebo je alespo? „vtáhnout do hry“.

T?žším úkolem je zp?ístupnit d?tem zkušenost, že radost se vrátí díky Ježíši — a že to m?že být n?co zázra? ného. Katechetické návrhy se pokouší tento aspekt v rámci vypráv?ní nazna?it. V rozhovoru a v kreativní ? innosti ho lze prohloubit, je ale možné, že d?ti si ho nedokáží spojit s osobní zkušeností. M?žeme se pokusit p?edat jim alespo? nápad, myšlenku, že radost se vrátí díky Ježíši, a u?init je tak v??i takové zkušenosti vnímav?jší.

Vyúst?ním p?íb?hu je obnovení radosti — a bylo by ideální tohle zjišt?ní podtrhnout n?jakou radostnou akcí.

Odkazy

Baldermann, Ingo: *Úvod do biblické didaktiky*. Jihlava: Mlýn, 2004.

Jonker, E. R: *Aby se slovo dostalo ke slovu: podn?ty pro tvo?ivou katechezi*. Benešov: EMAN, 2006.

Pro vlastní inspiraci: *To nejkrásn?jší, co m?žeme zažít, je tajemné. To je ten základní pocit, který stojí u kolébky skute?né v?dy a skute?ného um?ní. Kdo to nezná a kdo se již nedokáže divit a neumí žasnout, ten je jakoby mrtvý a jeho o?i vyhasly*. (Albert Einstein, citován podle Hermanna Krekelera, *Die kleinen Entdecker — Forschungsreisen zu Hause*, Freiburg im Breisgau 2007, 34.)

Pro d?ti

Pro p?edškolní d?ti

Byli jste už n?kdy na svatb??

Jaké to bylo?

Taková velká oslava se musí ovšem p?edem dob?e p?ipravit…

Hra „Chystá se svatba a na to pot?ebujeme…?“ Další dít? opakuje po svých p?edch?dcích (jako hra „Balení kufru na cestu“).

Nebo: Hra „Chystá se svatba“ (dle známé hry „Vym?ní se všichni ti, kte?í…“). Dít? uprost?ed kruhu si vymyslí jídlo nebo pití. Všichni, kdo mají rádi dort (kafe, zmrzlinu…) vysko?í. Dít? uprost?ed si zkusí rychle sednout na uvoln?né místo. Pokud se to poda?í, z?stane v kruhu jiné dít? a vymýšlí další jídlo ?i pití.

Všechno má být krásné. Má být dost jídla i pití, aby se všichni radovali.

(Spole?ná p?íprava slavnostního stolu [ubrus, kytky, nádobí…].)

Nyní m?že za?ít oslava. P?ijde spousta host?. Jsou veselí, baví se, tancují.

Ale p?edstavte si: oslava se úpln? pokazí. N?co hodn? d?ležitého totiž chybí.

Zažili jste už n?co takového?

Ur?it? jste doma už m?li n?jakou oslavu, t?eba narozenin.

Co bylo p?i té oslav? pro tebe *(oslovuje se konkrétní dít?)* nejd?ležit?jší? Bez ?eho by ta oslava nebyla tak povedená?

T?eba ten dort, který jste celé dopoledne p?ipravovali s maminkou, spadne na podlahu a už se nedá jíst. Nebo nakonec od?ekne Váš nejlepší kamarád. Nebo dva z Vašich kamarád? se pohádají — p?ímo na oslav?!

Te? už v?bec nemáte chu? dál slavit. Jste smutní.

N?co podobného se stalo na jedné svatb?, kam byl pozván i Ježíš.

Když oslava byla práv? v nejlepším, p?išel najednou služebník a zašeptal hostiteli do ucha: Pane, takové nešt ?stí! Už není víno! Co te?? Máme všechny hosty poslat dom??

Našt?stí tam stála v blízkosti Marie, Ježíšova matka, a slyšela, co se stalo.

P?išla za svým synem Ježíšem a poprosila ho, aby pomohl, aby n?jak za?ídil, že na svatb? bude op?t dost vína a s ním i dost radosti.

A skute?n?: Ježíš zareagoval, protože necht?l, aby lidé šli smutn? dom?.

Nechal naplnit džbány vodou a z Boží moci se tato voda zm?nila ve výborné víno.

A svatba a svatební radost tak mohly pokra?ovat! Díky Ježíši.

Co m?žeme ud?lat my, když se nám n?co pokazí, když p?ijdeme o radost a jsme smutní a zklamaní?

Já si myslím, že to m?žeme ud?lat jako Marie v našem p?íb?hu: m?žeme Ježíše prosit o pomoc.

Nestane se ovšem, že ten narozeninový dort vysko?í zpátky na talí?. Ale m?že se stát n?co jiného, krásného, co nás pot?ší, co nám radost vrátí. V to m?žeme doufat.

Nám?t na ?innost, hru, kreslení

D?ti vymalují t?i symboly: *paprsky slunce*, *mrak*, *ptáka* (mohou je i vyst?ihnout z r?zných barevných lepenek). Potom si sednou do kruhu, postupn? každý položí svoje symboly doprost?ed a odpoví p?itom na otázky:

- Co mi d?lá radost? *(Paprsek slunce.)*
- Co mi m?že radost pokazit? *(Mrak.)*
- Co si p?eji, v co doufám? *(Pták.)*

Pom?cky: nádobí a dekorace na p?ípravu slavnostního stolu, barevné lepenky (žluté, modré, oranžové) nebo symboly na vyst?íhání, pastelky, n?žky

Pro mladší d?ti

Na úvod lze použít prvky z návrhu pro p?edškolní d?ti.

Dnes nám bude vypráv?t Joram, co zažil (*dopost?ed lze položit postavu z flanelografu nebo postavit — pokud možno — figuru v dobovém oble?ení*).

Slavit svatbu je skv?lá v?c! Sedm dn? dobré jídlo a pití. Sedm dn? tanec a zábava. Takhle je to u nás obvyklé.

Minulý rok m?l svatbu Ruben, jeden kupec z našeho m?ste?ka.

Všichni se radovali a slavili se svatebním párem.

Já jsem byl odpov?dný za jídlo a pití. To je velký úkol. Nikdo totiž po?ádn? neví, kolik toho bude pro tolik host? pot?eba.

A najednou se stalo, že p?išel jeden z mých služebník? a ?ekl: „Pane, mám rozlévat víno, ale džbány jsou prázdné! Došlo víno!“

Takový trapas. Jen si to p?edstavte: už není co pít, a tak hosté jdou dom?, svatba kon?í… a to byl teprve druhý den oslavy.

Co jsem m?l ud?lat?

Našt?stí si toho ješt? nikdo nevšiml. Nebo p?ece?

Jedna žena nás pozorovala. Odn?kud jsem ji znal. Nebyla to Marie, matka Ježíše?

O chvíli pozd?ji p?išel Ježíš ke mn? a ?ekl: „Slyšel jsem, že došlo víno.“

„Ano, to je pravda!“ ?ekl jsem sklesle.

Ježíš ?ekl služebník?m: „Poj?me do p?edsín?, kde jsou džbány na umývání.“

Byl jsem zmatený. Co tohle m?lo znamenat?

Ale už po chvíli se služebníci vrátili a dávali mi cosi ochutnat.

Bylo to skv?lé, lahodné víno, nejlepší, jaké jsem kdy pil.

Služebnící mi pak vypráv?li n?co zvláštního. Ježíš jim prý ?ekl: „Napl?te džbány vodou!“

A to také ud?lali — nic víc.

Šel jsem k t?m džbán?m. Stály tam hezky v ?ad? a byly plné nejlepšího vína.

Úžasné!

Díky Ježíšovi mohla oslava pokra?ovat. Mohli jsme slavit dál. Všichni se radovali.

Myslím si, spousta host? si ani nevšimla, co se stalo. Ale takhle to asi je: zažijeme radost a dobré spole?enství, nebo lásku a út?chu — a nevšimneme si, že to v?bec není samoz?ejmé, že je to vlastn? n?co zázra?ného, takový Boží dárek pro nás.

Od té doby se na to zkouším víc soust?edit a ?eknu vám — jen se divím, kolik úžasných v?cí kolem sebe objevuji.

Nám?t na ?innost, hru, kreslení:

D?ti dostanou šablonu džbánu (viz https://db.tt/mUC2BOAv), zkopírovanou na tvrdém papíru. Vyst?ihnou džbán tak, že z?stane u ucha spojený. Vznikne karti?ka, kterou lze otev?ít.

Na vn?jší stranu mohou d?ti pod nápis „Pane, n?kdy ztrácím radost.“ napsat nebo namalovat, co nám chybí, „zkazí radost“, bere chu?.

Na vnit?ní stranu se malují nebo píší pod nápis „Díky tob? získá život zase chu?…“ d?vody pro radost, pro úžasné v?ci kolem nás…

Pom?cky: postava z flanelografu nebo jiná, šablony „džbán“.

Pro starší d?ti

Doprost?ed (nejlépe na velký kus látky nebo papíru) dáme figurky v r?zných barvách (t?eba ze hry „?lov??e, nezlob se“) a ur?ujeme, kterou postavu p?íb?hu, která figura p?edstavuje, t?eba:

bílá	— Ježíš
?ervená	— Marie
modrá (aspo? 3–4 figurky)	— u?edníci
zelená (aspo? dv? figurky)	— služebníci správce hostiny
fialová	—
?erná	— ženich
žlutá (aspo? 3–4 figurky)	— hosté
oranžová (jedna figurka pro každé dít?)	— my

P?e?teme biblický text po verších. Všimneme si po každém verši, jaké postavy tam vystupují a co d?lají. Na základ? rozhovoru s d?tmi stavíme a posouváme figurky. Ptáme se p?itom, kdo kde stojí, co d?lají, komu se p?ibližují, od koho vzdalují. Ptáme se také, co se asi v postavách odehrávalo, co asi poci?ovaly.

Na konci se m?žeme ptát: kde byste cht?li stát vy — mezi hosty, služebníky, u?edníky…? Která postava vám byla nejblíž? Kterou postavu jste dokázali dob?e chápat?

D?ti m?žou nyní zkusit svoji vlastní figurku n?kam umístit (viz metoda „Hra s figurkami“ u E. Jonkerse, Aby se slovo dostalo ke slovu, 47n.). Shrnujeme vypln?ním pracovního listu (https://db.tt/i9WXcRtX) nebo v rozhovoru s podn?ty ?i otázkami:

- Zkus popsat situace, ve kterých náhle dojde radost.
- Co m?žeme v takových chvílích ud?lat? Vzpome? si na Marii a služebníky v p?íb?hu.
- Když se náhle a ne?ekan? vrátí radost, je to jako zázrak. V našem život? je spousta „zázra?ných“ v?cí — v?cí, které vystupují z každodennosti, které nás p?ekvapí, nad kterými m?žeme žasnout. Zkus takové v?ci popsat, namalovat —anebo si jich v p?íštích dnech doma všimnout, vnímat je!

Nám?t na ?innost, hru, kreslení:

Experimenty z oblasti fyziky mohou znázornit, jak „zázra?n?“ v?ci kolem nás fungují. Nejde o kouzla. Lze vysv?tlit, pro? se co d?je — a p?esto nad tím m?žeme žasnout. Dv? možnosti:

1. Balet párátek (viz https://db.tt/Is6vf5Cf)
2. Balónek se sám nafukuje (viz https://db.tt/KKokmFs8)

Pom?cky: barevné figurky, velký bílý papír nebo látka, p?ípadn? pracovní listy a materiál na experimenty podle návodu.

P?esah

I oby?ejná voda je d?ležitá

P?i rodinných akcích m?žete zahrát následující hru: Každé dít? dostane kelímek (nebo jinou nádobu) s vodou. Úkolem je tuto vodu vym?nit za n?co cenného.

Transport vody

Hra, p?i které d?ti naplní džbán vodou, kterou donesou v menších nádobách (nebo i v dlaních) t?eba p?es p? ekážky.

Ochutnávání nápoj? se zavázanýma o?ima

D?ti si tady hrají na „správce hostiny“. Zavážou se jim o?i, do malých kelímk? se jim postupn? nalijí r?zné nápoje (r?zné džusy, ?aje, podle možnosti i n?co neobvyklého — a ovšem voda), a d?ti odhadují, co to je.

Tanec nebo jiná radostná aktivita by byla dobrým vyúst?ním tématu hodiny.

Zamyšlení pro rodi?e

Ze starého linolea nebo z kartonu, vyrobte razítka džbánu (velikosti cca 4×5 cm). D?ti nat?ou razítka t?eba prstovými barvami a tisknou džbán na malý papír. Mohou ho ješt? jemn? ozdobit voskovkami. Takovýto obrázek pak lepí na p?ipravené karti?ky s následující modlitbou a rozdávají rodi??m.

Modlitba na karti?ky:

Bože,

máme mnoho prázdných nádob.

?asto nám dojde víno,

víno lásky a vlídnosti,

víno radosti.

Bože,

když jsme ud?lali všechno,

co jsme mohli,

pak u?i? ty ten zázrak,

prom?? naši vodu ve víno,

daruj nám znovu lásku a radost a chu? do života.

Amen.

Bože,

pomáhej nám vytrvávat, vydržet,

pomáhej nám ud?lat všechno pro to,

abychom naše prázdné nádoby naplnili,

abychom je naplnili až po okraj.

Liturgie

Písn?

Svítá: 156 — *Kázání o svatb? v Káni Galilejské*; 165 — *Krásný je vzduch*; 487 — *Každé ráno dostávám darem nový den*; 286 — *Rok za rokem* (1. a 2. sloka)

Evangelický zp?vník: 649 — *V tob? je radost*; 635 — *Tvá Pane láska*

Biblický text k pamatování

Proste a dostanete, aby vaše radost byla plná. (Jan 16,24 b)

Modlitba

Pane, n?kdy jsme smutní, n?kdy se nám radost ztrácí. Díky, že ti o tom m?žeme vypráv?t. Díky, že nám chceš pomoci zase se radovat. Díky, že je spousta zázra?ných v?cí kolem nás. Amen.

Cílová skupina
Školní
P?edškolní
Katechetické cykly
Církevní rok
Biblický odkaz (kat)
Jan 2,1–11